

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják. **10**

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Lapunk minden számának címszalagjára reáveztjük az egyesületi tagok és az előfizetők tagdíj-, illetve előfizetési díjhátralékát. Arra kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy a címszalagon kimutatott hátralékot az E. G. E., illetve az Erdélyi Gazda kiadóhivatala címére, külön felszólítás bevétele nélkül beküldeni sziveskedjenek.

SZEMLE

Az E. M. K. E. közgyűlése.

Mult vasárnap tartotta az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület gr. *Béldi Kálmán* elnöke alatt közgyűlését. Az elmúlt 8 év sok küzdelmet és veszteséget jelentett az egyesületre. Tevékenysége főként védekezésben merült ki a kormányok részéről megnyilvánuló aversióval szemben, míg végre most *sikerült jogi személységét elismertetni*, de még hátra van az ujan módosított alapszabályok jóváhagyása. A tulajdonképeni kulturális munka csak még ezután következhet. A mai helyzet pedig az, hogy az egyesület tagjainak tömött sorai megrikkultak, legkiválóbbjai közül sokan elhaltak, mások elhagyták Erdélyt. Az EMKE vagyonának törzskönyv része elveszett. Kézpénzének legnagyobb része hadikölcsönökben fekszik s több, mint 3000 holdat kitevő birtokalapítványait pedig az agrárreform vette el, pedig ez volt a lüktető kultúrától azelőtti alapja. A közgyűlésen azon bizakodó hangulat jutott kifejezésre, hogy ez a kizárólagos kulturális intézmény, melynek egyedüli célja és feladata az erdélyi magyar közművelődés ápolása és istápolása, végre 8 évi kényszerűszünetelés után az alapszabályok elfogadásával ismét megkezdheti különben az egész országra áldásos működését. Ebben a jövő munkában részt követel az egyesület minden erdélyi magyar embertől, amelyhez — amint gr. *Béldi Kálmán* mondta megnyitójában — *az elődök lelkesedéséből kell erőt és bizalmat merítenünk!*

Az erdélyi magyar jelzálogtartozások ügye.

A magyar jelzálogkölcsönök ügyében dr. *Krész Károly*, a „Tébe” igazgatója a következőképpen nyilatkozott: Az 1924-ben kötött magyar román pénzügyi egyezményben a magyar pénzügyintézetekkel szemben fennálló jelzálogos községi és hasonló tartozásokra vonatkozólag az a rendelkezés foglaltatik, hogy ezen tartozások kiegyenlítése elsősorban az adós és a hitelező közötti egyezségeken utján, közvetlenül történik és pedig oly módon, hogy minden két régi koronáért egy lel fizetendő kézpénzben, illetve a fennálló tartozás 25%-a erejéig, Romániában szabályszerűen összeírt záloglevelekkel. A budapesti pénzügyintézetek és magánfelek, illetőleg községek között kötött egyezségek határideje az egyezmény értelmében eredetileg 1927. április 30. ában volt megszabva; a román kormány és a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete azonban ez év

márciusában megállapodást létesítettek, amelyvel ezen határidőt 1928. évi április 30. ig tolták ki. Ezen időpontig kell tehát a tartozások közvetlen rendezésének megtörténnie. A megyék és városok tartozásaira vonatkozólag nemrég rendelet jelent meg, amelynek alapján — ugyilátszik — ez a kérdés megoldásra kerül. Kivánatosnak mutatkozik azonban, hogy a fentemlített határidőig a magánfelek jelzálogos tartozásai is kiegyenlítésre kerüljenek, ami nagyobb anyagi megterhelés nélkül lehetséges is, miután száz régi koronáért 50 lelt kell fizetni, a tőke kiegyenlítése tehát aranyértékben számítva kisebb összeggel történik, mint annakidején egy félévi annuitás összege. Azok a tartozások, amelyek 1928. április 30. ig kiegyenlítésre nem kerülnek, az egyezmény értelmében a román kormányra, vagy az általa kijelölendő intézetre fognak engedményeztetni, vagyis a ki nem egyenlített tartozások tekintetében az adósoknak hitelezője a román kormány, vagy az általa kijelölendő intézet lesz.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének beszámolója.

Az Imperiumváltás után 1922-ben létesült Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége a hitelszövetkezetek működéséről részletes beszámolót küldött az érdekelteknek, amely szerint a szövetség minden állami támogatás nélkül saját erején nagy szolgálatot tett a falusi földművelő nép hitelszükségletének kielégítése terén. Az 1926. év dec. 31-iki összesített mérleg adatai szerint a szövetség kötelékébe 290 szövetkezet tartozott. A szövetkezetek fejlődését mutatják a következő adatok:

A szövetkezetek által a tagoknak nyújtott	1924.	1925.	1926.
	Le l	Le l	Le l
Váltókölcsönök	28.896.852	62.481.366	108.890.837
Kötvénykölcsönök	20.151.548	26.799.890	26.042.299
Szövetkezeti ingatlanok értéke	623.000	826.488	1.180.372
Szövetkezetek által a központban jegyzett üzletrészek értéke	700.235	914.228	1.221.800
A hitelszövetkezeteknél a tagok által befizetett üzletrészek	7.264.603	9.640.011	13.924.950
Szövetkezetek tartalék-alapjai	3.761.209	6.121.737	8.532.564
Szövetkezetek által a központtól élvezett hitel	3.525.793	11.392.914	18.205.092
Hitelszövetek által kezelt takarékbetétek és letétek	45.731.554	70.812.096	97.413.808
Szövetkezetek nyereség	609.442	1.086.954	1.738.930
Hitelszöveteknél jegyzett			
Üzletrészek száma	180.902	216.923	257.341
Üzletrészek értéke	10.326.325	12.843.300	18.442.650
Tagok száma	81.182	86.204	86.071

Három év leforgása alatt a kihelyezés és tartalékalap megháromszorozódott, az üzletrésztőke, nyereség és belétállomány kétszeresére növekedett. Ha tekintetbe vesszük a mai katasztrófális gazdasági és pénzügyi viszonyokat, annál nagyobb mértékben kidomborodik a szövetkezetek működésének jelentősége. A bukaresti szövetkezeti központ kötelékébe közvetlenül tartozó szövetkezetek igen nagy és

olcsó állami hitelt s egyéb kedvezményeket élveznek, a szövetségnek azonban a saját erején kell munkálni s hogy a megkezdett irányban erőteljesen tovább gyarapodhasson, erdélyi magyar gazdaközönségünk teljes tömörülésére s támogatására van szüksége, az erre a célra szánt betétek s üzletrész-jegyzések többszörösen meghalálják befektetésüket úgy az egyes, mint az összeség szempontjából.

Az erdélyi állatexportvadásrok helyei és napjai.

A földművelésügyi miniszteriumban *Argetoianu* miniszter elnöke alatt az állatkivitel elősegítése ügyében értekezlet volt, melyen a miniszter bejelentette, hogy az állatexportvadászokat november hó folyamán okvetlenül megrendezik. Az exportvadászoknak állategészségügyi és vámszolgálat is lesz, amelyek a kivitelnél a vámeljárást s kib. megkönnyítik s az érdeklődőket tájékoztatják. A kivitelre kerülő állatszállományok részére valószínűleg vasuti fuvardíjkedvezményt is fognak nyújtani. Az erdélyi állatfelesleg értékesítésére Szatmáron, Aradon, Kolozsvárt, Nagyváradon és Balászfalván, a bukovinai megyékére pedig Csernovichban lesznek az exportvadászok. A vásárok beosztása a következő lenne: Hétfőn Csernovichban és Nagyváradon; pénteken Kolozsvárt és Aradon; szerdán Szatmáron, csütörtökön pedig Balászfalván. Az értekezlet elhatározta, hogy a kiviteli illetékek újabb leszállítása érdekében interveniálni fog a pénzügyminiszteriumnál.

Visszaadják a beszedett hadikölcsönkötvényeket.

Az Avarescu-kormányának még 1920-ban kibocsátott felhívására az egyes adóhivatalokhoz a község beváltás reményében beszállított hadikölcsön kötvényeit. Most a pénzügyigazgatóságok hirdetményben értesítik az érdekelteket, hogy az annak idején beszedett hadikölcsön kötvények *folyó évi október 31-ikéig* az azokról kiállított „certificatok” ellenében átvethetők. Aki ezen határidő alatt át nem veszi kötvényét, azután csak kérvényezéssel juthat papírjai birtokába, melyeket az adóhivatalok e határidőn túl a tulajdonos veszélyére értéknélküli letétként fognak kezelni.

Az angol tőke budapesti központja Erdély részére is nyújt hitelt.

A londoni pénzügyi élet vezetői *Anglo Internacionale Bank* néven Budapesten főintézetet létesítettek, amely az angol tőke keleti hitelközpontjává fog szolgálni. A bank állítólag első sorban mezőgazdasági és gyümölcsstermelési hitelnyújtásra rendezkedik be s első sorban magyarországi, majd Jugoszlávia Száván és Dunán inneni részeire, Erdély, Bulgária és európai Törökország részére, végül Szlovénia és Ruszinszko mezőgazdasága számára nyújt kölcsönöket. A hitel feltételei állítólag igen kedvezően vannak megállapítva s elnyerése nincs állami garanciához kötve.

Permetezés bordói lével és a must erjedése.

Irta: S. Pálkás Gyula.

A gazdák körében gyakran halljuk azt a véleményt, hogy a rézgáliccal, illetve bordói lével permetezett szőlő mustja nehezen erjed ki, ha nagyon peronoszpórás volt az évjárat, mert akkor a gyakori permetezés révén annyi rézsó jut a mustba, hogy az az élesztőket megmérgezi.

A feltevés alapján véve helyes lehet, kérdés azonban egyrészt, hogy mennyi rézsó kerülhet bele egyáltalában a mustba, másrészt, hogy az élesztők mennyi rézsót tűrnek el ártalom nélkül. Ha az élesztők érzékenyek a rézre szemben, akkor már nagyon kevés is megmérgezheti őket, ha pedig nem érzékenyek, akkor a sok réz sem árthat meg nekik. Jól tudjuk, hogy egyes mikroorganizmusok nagyon érzékenyek a rézre, pl. a gabonaüszög, a burgonya és a szőlő peronoszpórája, a Spirogyra-alga, tejsavbaktériumok stb., ellenben a közönséges penészek, mint a zöldpenész, kenyérpenész, szürkerothadási penész, liszthatmat, monilia stb. már sokkal kevésbé. Ez utóbbiak közé tartozik az élesztő is.

Hogy a mérgező adag nagyságáról kellő fogalmat alkothassunk, nem százalékban adom meg a higítás fokát, mert a sok zéróval kifejezett tizedestört korántsem szemléltető, hanem gyakorlati táblázatot állítok össze, azt adván meg, hogy 1 gr kristályos rézgálicot — ami körülbelül babszem nagyságu — hány liter vízben kellene feloldani, hogy az illető mikroorganizmusra ártalmas legyen.

A mikroorganizmus fajtája

1 gr kristályos rézgálic hány liter vízben oldható

Spirogyra-alga	2500—5000	1
Szőlőperonoszpóra (Plasmopara)	500—1000	1
Gabonaüszög (Ustilago vagy Tilletia)	100—200	1
Burgonyaperonoszpóra (Phytophthora)	50—100	1
Kenyerpenész (Mucor mucedo)	5	1
Szürkerothadási penész (Botrytis cinerea)	1	1
Élesztők (Saccharomyces)	1	1 dl
Zöldpenész (Penicillium glaucum)	1/4	1

Ez az összeállítás már magában véve is kitűnően szemlélteti, hogy az élesztők a rézet jól tűrő szervezetek közé tartoznak, de nézzük meg még egynéhány kísérleti adatot közelebbről is.

Krüger Fr. szerint a literenként 4.5—45 milligramm rézgálicot tartalmazó must egészen normálisan erjed, sőt emelkedő adagra az erjedés meggyorsul, vagyis stimuláló-hatást fejt ki, ami literenként 90 mgr-nál már az első napon is észlelhető. Az alacsonyabbrendű szervezeteknél a stimuláció olyképen fogható fel, hogy az a bizonyos mérgeanyag már kezd ugyan kellemetlen lenni az illető szervezetnek, de még nem tudja megbénítani, hanem éppen ellenkezőleg, az a fokozott növekedéssel, felingerelt életműködéssel akar védekezni a mérge ellen, mintegy azt mondhatnók, hogy minden erejét összeszedi a kezdődő ártalom legyőzésére. Ez az ingerhatás tehát az élesztőnél kb. 80—100 mgr-nál kezdődik. Ha azonban a mérgeadag még nagyobb, akkor hovatovább gyengülni kezd az illető szervezet, növekedése, szaporodása meglassul a megbénított életműködés folytán, vagyis a káros anyag ilyenkor már kissé mérgező, ez a késleltető hatás. Az élesztőknél ez Krüger szerint 180 mgr-nál, Saare kísérletei alapján 250 mgr-nál, Pichl P. szerint pedig 150 mgr-nál kezdődik. Még nagyobb adag gátló hatású, amikor is a növekedés, szaporodás megszűnik ugyan, de az illető mikroorganizmus még nem pusztul el s végül van az öld hatás, amely teljesen megsemmisíti a szervezetet.

Az Ampelológiai Intézetben magam is végeztem idevonatkozóan kísérleteket, hogy a fenti körülményt a hazai élesztőkre is megállapíthassuk. A kísérletre 18 1/2 klosterneuburgi toku mustot használtam s növekvő rézgálicadagokkal megmérgezve erjesztettem ki, ma-

gára hagyva, természetes élesztőjével. A kísérlet eredményeit a következő táblázat tünteti fel.

1 hl mustban kristályos rézgálic	1 liter mustban rézméz	Az erjedés lefolyása	Cukortartalom 0/0		A kiterjedt bor íze
			1 hét múlva	2 hét múlva	
0 gr	0 mgr	gyors	1.45	0	normális
10 „	25 „	„	1.57	0	„
20 „	50 „	„	1.90	0	„
40 „	100 „	mérsékelt	2.40	gyenge nyomokban	gyenge fémiz
100 „	250 „	„	3.25	gyenge nyomokban	erős fémiz
200 „	500 „	lassu	4.40	erős nyomokban	undorító fémiz
300 „	750 „	„	6.35	0.1	undorító fémiz
400 „	1000 „	„	8.30	0.2	undorító fémiz

Látható tehát, hogy nagyobbodó rézgálicadagolásra az erjedés meglassul, amit 1 hét múlva a visszamaradó cukorszázalék nagysága szemléltet legjobban. Feltűnő azonban, hogy két hét múltán a legnagyobb rézgálicadag mellett is kiejert a must, ez az adag pedig már igen tekintélyes, mert majdnem 1/2% os az oldat. Tekintve azonban, hogy aránylag eléggé gyorsan kiejert, egészen biztosra vehető, hogy még nagyobb mennyiségű rézgálicot is elbírt volna az élesztő.

Folyt. köv.

A gyümölcs elférgesedésének megakadályozása.

Irta: Lates Kornél.

Az alma és körte érésének küszöbén állunk és napról napra több a panasz gyümölcsöseink férgessége miatt. Érthető gyümölcs-termesztő gazdáink elkeseredése, mikor legnagyobb részük annak dacára, hogy a modern növényvédelem egyébként jól bevált permetezőszereivel védekezik, szomorúan kell tapasztalniuk termésük jelentékeny részének elértéktelenedését.

Az alma és körte férgességét az u. n. almamoly (Carposapsa pomonella) okozza. Ez a sötétszürke, alig látható molypille, mely télen a fa törzsének repedései kerge alatt mint báb telel át, virágzás után rakja le a kioldott gyümölcsre, vagy melléje állag 250 drb. tojását az alkonyati órákban történt sűrű rajzása alkalmával. A rövidesen kikelő hernyó belefurja magát a kis gyümölcsbe és ha az a furás folytán korábban hull le, mintsem a hernyó teljes kifejlődését elérte volna, kimászik a földre hullott gyümölcsből és a fán felfelé kuszva újabb és nagyobb gyümölcsöt fur meg. Sokszor 3—4 gyümölcsöt is tönkretesz, míg végre egyikben teljesen kifejlődik és utána azután végleg elhagyja s lehúzódik a fa repedései kerge alá és bebábozódik. Ez a folyamat állag 5—6 hélig

tart és aztán 10 nap múlva kikel a pille és másodszor rajzik. Mivel pedig nem minden hernyó éri el — épen az elmondottnál fogva — ugyanazon idő alatt teljes fejlettségét, a második rajzás — ugyszólván — egész nyáron át tarthat különböző részletekben. Ez az oka annak, hogy amíg a fán gyümölcs van, kukac is lehet benne. Az idei szokatlanul száraz és forró nyár aztán meghozta a molypille harmadik rajzását is, ami más években nem fordul elő és ez utóbbival lehet magyarázni azt, hogy a szakintézmények által ajánlott kétszeres arzénos permetezés dacára is sokkal több a férges gyümölcs, mint más években volt, amikor még az arzénos permetezést csak elvétve alkalmazta egy-egy modernbb gyümölcsstermesztő. Van azonban ennek egyéb oka is.

A gyümölcs férgesmentesítése — ami különösen az export szempontjából a termelő legfontosabb feladata — egyszerű, azonban nem könnyű probléma ott, ahol a védekezés nem teljes és nem általános.

A modern tudomány a rágókártévkök ellen arzénos gyomorméreggel védekezik, amit permetlé (Arzól, Tutokil, Schweinfuril zöld), stb. alakjában bocsátunk rá a gyümölcsre és a levélzetre. Ezzel bizony rengeteg férget lehet elpusztítani, mert az a hernyó, amely a permetezett gyümölcs héjén az első rágásokat végzi, rövidesen elpusztul a mérge hatása miatt. És el is pusztulna valamennyi férges, ha a permetlé minden egyes gyümölcsöt felületének minden részén bevonná a mérgező anyaggal. A gyakorlatban azonban lehetetlen úgy permetezni, hogy egy két gyümölcs, vagy annak egy-egy kis része permetlémentes ne maradjon. Ha most tekintetbe vesszük azt, hogy egy pille állag 250 petét képes lerakni, azonnal tisztában leszünk vele, hogy valahány rajzás keletkezik, annyiszor kell permeteznünk, hogy a nagyobb károktól megóvhassuk magunkat.

A virágzás utáni permetezés azonban még nem teljes védekezés, mert a fatörzs tisztogatása, a hullott gyümölcs és levelek, ágak összegyűjtése és elégetése nélkül a kéreg repedéseiben meghúzódó bábokat nem tudjuk elpusztítani. Tehát a kéregtisztítás és a ferőzött hulladék elégetése mulhatalanul szükséges téli védekező eljárás, amit teljessé aztán azzal tehetünk, ha késő ősszel, levélhullás után és kora tavasszal rügyakadás előtt gyümölcsfá-karbolineumban (Enda) fűrészjűk meg a fa törzsét és ágait.

Magával a gyümölcsfával egyebet nem tehetünk, azonban nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a gyümölcskamrákban levő gyümölcsből a kifejlődött férges utolsó generációját gyakran csak a tél folyamán bujik ki és rejtőzik el a szalmában, az ajtó, ablakok, gerendák sarkaiban, repedéseiben, hogy mint báb átteleljen és tavasszal, mint pille kirepülhessen. Épen ezért virágzaskor légmentesen kell elzárni a gyümölcskamrákat és kénnel kitűstőlteni.

Igy lesz aztán a védekezés teljes, de még nem általános és így a siker csak abban az

esetben lehet bizonyos, ha tudjuk, hogy a szomszéd is védkezik és molypille nem re pülhet át a szomszédból. A védelmet tehát kötelezővé tenni közérdek és így elsőrendű állami feladat mindenütt, ahol az állam lakosságának túlnyomó része őstermelésből él és az állam bevételeinek alapját a mezőgazdaság nyerstermékeinek kedvező, vagy kedvezőtlen értékesítési lehetősége szilárdítja, vagy ingatlya meg.

EGYLETI ÉLET

Tagdíjnyugtázás. Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 200 leí tagdíjat fizetett: Büchler Márton Delta, Dán Samuel Maroscseszte (150 Lei), gr. Beldi Ferenc Mezóméhes.

1926. évre 100 leí E. G. pótdíjat fizetett: Büchler Márton Delta, Dán Samuel Maroscseszte, gr. Beldi Ferenc Mezóméhes.

1927. évre 200 leí tagdíjat fizetett: Büchler Márton Delta, Mendi Jakab Kolozsvár, Magyar Telepek Gizellafalva.

1927. évre 150 leí tagdíjat fizetett: Dán Samuel Maroscseszte.

1927. évre 150 leí E. G. tagdíjat fizetett: Büchler Márton Delta, Novák Ernő Ruskamontana, Dán Samuel Maroscseszte, Mendi Jakab Kolozsvár, gr. Beldi Ferenc Mezóméhes (50 leí) Magyar Telepek Gizellafalva.

Motoreke-bemutató Marosvásárhelyen.

A cukorrépatermelők, dohánytermelők és gazdatisztek november hó folyamán Marosvásárhelyen tartandó gyűlése alkalmával az EGE Cukorrépatermelő Szaksztyálya motoreke bemutatót is fog rendezni, amely bemutatón egy olyan traktor kerül bemutatása, amint az EGE eddigi bemutatóin nem szerepelt. Ez a Hanomag—WD. 28—30 lóerős traktor, amelyet az Industria Kereskedelmi és Ipari R. T. (Temesvár) hoz forgalomba. A traktor négy hengeres motorja a modern gépszerkesztés legújabb vívmányaival van ellátva és üzemanyag fogyasztása rendkívül módon csekély. A hajtószerkezethez három sebessége van, könnyen leküzd minden terepnehézséget és a legnehezebb viszonyok között is könnyen dolgozik. A bemutató napját idejében közölni fogjuk az „Erdélyi Gazda” ban.

Törvények, rendeletek.

Leszállították a gabonaneműek és az élőállat kiviteli illetékét.

A legfelsőbb gazdasági tanács legutóbbi határozatával a gabonaneműek kiviteli illetékét mérsékelte, az élőállatoknál pedig felére szállította le. Az új kiviteli illetékek a következők: a szarvasmarhák és más nagyállatok kivitelénél 1000 lej, sertéseknél 150 lej, juhoknál 50 lej, borbélyeknél 25 lej darabonként. A gabonaneműek kiviteli illetékét a vagononkénti 5000 lejről 3500 lejre szállították le. Az új kiviteli illetékek folyó évi október 20-án lépnek életbe. A kiviteli illetékek leszállítására égető szükség volt a mezőgazdasági cikkek szomorú értékesítési lehetőségeihez képest ez a vámleszállítás még mindig nem elégíti ki a gazdák igényeit, mert minden gazdaság delicitel zárta az idei gazdasági évet, amiről csak akkor szerezhet bizonyosságot a gazda, ha rendes számadásokat és azok alapján az ipari és kereskedelmi vállalatok módjára mérleget is készít. A mezőgazdaság előtt a világpiacot nem szabad elzárni kiviteli vámokkal, mint ahogy háború előtt is ismeretlen fogalom volt Romániában a mezőgazdasági termények és az állatok kiviteli váma. Ha a kiviteli illetékek leszállításának értékét tekintjük, a valóságban nem is történt jelentékenyebb mérséklés, mert az illetékek általában angol fonban vannak megállapítva és a nagyobb mérvű vámdíjleszállítás látszatát csak valószínűleg megjavult árfolyama kelti.

Az új házak globális adómentessége. A Trancu-lasi fele törvény életbeléptetésével időszertűvé vált az új házak globális adómentességének kérdése is. A pénzügyminiszterium

rendelkezése szerint az 1921 július 23-a után épült és az adómentességi listámba felvett lakóházak 1927. évi jövedelme után a globális adó fizetése nem kötelező, de ezt a mentességet november 15-ig kérvényezni kell a pénzügyigazgatóságoknál. De nem mentesíthetők a globális adó alul az olyan házak, vagy házszelek jövedelme, amelyek kereskedelmi vállalat céljait szolgálják. A már befizetett globális adót mentesség esetén nem fizetik vissza, hanem beszámítják más adónembe.

A megengedett súlyvesztés a gabonaneműek szállításánál. Vámörvényünknek van egy elavult, a csempészéstől való félelemben hozott intézkedése, amely szerint az áru tulajdonosát kihágás miatt megbüntetik, ha a feladási állomáson lemerít és a vámállomáson talált súly között hiány mutatkozik. Ez sok visszás és igazságtalan intézkedésre vezetett a gabonaneműek szállításánál, amelyeknél a vasúti szállítás közbeni elpergés folytán némi súlyvesztés mindig mutatkozott. A kereskedelmi és a pénzügyminiszterium most körrendeletet intézett az összes vámhivatalokhoz, melyben elrendeli, hogy ezen természetesen súlyvesztéseket figyelembe kell venni és pedig 20% azoknál a gabonaszállítványoknál, amelyek kevesebb ideig, mint három hónapig voltak sseppekben (gabonatutaj), 30% ot azoknál, amelyek több mint három hónapja és 40% ot azoknál, melyek több mint hat hónapja vannak szállítás alatt.

Kisebb szakközlemények

Hogyan termékenyül meg a lóhere és lucerna. A lóhere magkötése csakis úgy történhetik, ha arra alkalmas rovarok felnyitják a virágot, mert enélkül a virág bimbóját a virág pora nem éri el. Ezenkívül a legtöbb e tárgy megfigyelés szerint ugyanaz a virág, a saját porától nem termékenyül meg, tehát a termékenyítő rovaroknak a testükön más lóhere virágorát kell a bibébe vinniük, hogy a nővirág attól termékenyítve, magot köthessen. Leghatékonyabban működnek e téren a pöszmék és pedig azok különböző fajtái közül a: Bombus agrorum, B. hortorum, B. rudertus, B. pratorum, B. lapidarius. A Bombus terrester — amely arról ismerhető fel, hogy a feje sárga, tora fekete, potroha sárga és az alsóvégén fekete sávval, a potroha hegye piszkosfehér — a lóhere termékenyítésénél inkább káros, mint hasznos, mert a virágot nem nyitja meg, hanem oldal kirágva szedi ki a mézet. Sok más rovar is járja a lóherét, de azok legtöbbje nem termékenyít, a mézelő méh sem képes olyan mélyen hatolni a virágszirom csövébe, hogy a virágot felnyithassa.

A lucerna magkötése szintén csak akkor lehetséges, ha a virágot arra alkalmas rovarok felnyitják, ez a növény azonban a saját virágorával szemben nem terméketlen. Ezt a növényt is a pöszmék termékenyítik legeredményesebben, különösen a B. agrorum, hor-

torum, lapidarius, pratorum, egyúttal a B. terrester is. Ezenkívül a mézelő méh szintén eredményesen termékenyíti.

Vegyes közlemények

— Halálozás. Kovács Béla volt szász-fenesi földörökös és vármegyei bizottsági tag, az Erdélyi Gazdasági Egylet tagja f. hó 18-án 69 éves korában rövid és súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 20-án délután 4 órakor volt a köztemető halottas kápolnájából.

— Cs. Lázár László a mezőgazdaság katasztrófális helyzetéről. A hunyadvármegyei Mezőgazdasági Kamara felkérésére Cs. László László, egyesületünk alapító tagja egy memorandumban fejtegette ki nézeteit a mezőgazdaság bajairól és a mezőgazdaság fejlesztése érdekében teendő intézkedésekről. Memorandumában reámutat azokra az általános alapigazságokra, amelyek nélkülözhetetlenek a jó országnak. Reámutat arra a nagy bizonytalanságra, mely az egész köz- és mezőgazdasági életet átszövi. Élesen domborítja ki az igazságnak két mértékkel való mérését, a bosszúállás, elgáncsolás káros kihatásait, a polgárok egyrészenek vagyoni tönkretételére és kiűzésére irányuló törekvéseket, a pártoskodást, az állami mindenhatóság túltengését stb. Foglalkozik Románia vámpolitikájával, amely az egészséges közgazdasági élet követelményeinek még módosított formájában sem tud megfelelni. Terjedelmes memorandumában kifejleszkedik a köz- és mezőgazdasági élet csaknem minden megnyilvánulására, miáltal igen sok értékes, megszívélésre való anyagot sorakoztatott fel a Hunyadvármegyei Mezőgazdasági Kamara részére.

— Gazdaggyűlés Gyergyószentmiklós. Csikvármegye Gyergyóvidékének Gazdasági Egyesülete az Erdélyi Gazdasági Egylettel és a Mezőgazdasági Kamarával karöltve november hó 26-án Gyergyószentmiklósban gazdaggyűlést rendez, amely kiállításal és gazdaggyűléssel lesz egybekötve.

Gyümölcsészeti és kertészeti kiállítás Tordán. A tordavármegyei Mezőgazdasági Kamara október 15—16—17. napjain Tordán gyümölcsészeti és kertészeti kiállítást rendezett, amely a rossz gazdasági év dacára is elég jól sikerült.

A cukorrépatermelők, dohánytermelők és gazdatisztek gyűlése Marosvásárhelyen. A Cukorrépatermelők Szövetsége, valamint a dohánytermelők és a gazdatisztek november hó folyamán Marosvásárhelyen gyűlést fognak tartani, amelynek időpontja ezideig nincsen megállapítva, de már most felhívjuk az érdekeltek figyelmét az egy napra tervezett gyűlésekre, hogy azokon minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek. A gyűlés napján, ha a körülmények megengedik, traktorbemutató is lesz.

IRJON AZONNAL!

50.000 nyeremény

Minden második sorsjegy nyer

Csak az osztrák sorsjáték a legjobb!

Csak 100 Lei 1/8 sorsjegy

1/4 sjegy 200 Lei, 1/2 sjegy 400 Lei, 1/1 sjegy 800 Lei

Ajánlunk:

10 nyolcad, 10 negyed, 10 fél, vagy 10 egész sorsjegyből álló szerencseválasztékokat.

Akar ön is milliomos lenni?

akkor rendeljen a kezdőhúzáshoz osztálysorsjegyeket a

HAUSCHILD és PAAP-bankházánál

WIEN, III. Marxengasse 14.

A 18. osztálysorsjáték főnyereményei:

18,750.000 Lei

Nyeremények:

12,500.000 Lei

6,250.000 Lei

2,500.000 Lei

1,875.000 Lei

1,500.000 Lei

1,250.000 Lei

1,000.000 Lei

Az Erdélyi Cukorrépatermelők Szövetségének aradi tagozata folyó évi október 22-én Aradon intézőbizottsági ülést tart.

Állatdíjazás Gyaluban. A kolozsvármezei Mezőgazdasági Kamara Gyaluban folyó hó 16-án állatdíjazással egybekötött gazdasági kiállítást rendezett. Ugy az állatdíjazás, mint a mezőgazdasági kiállítás igen jól sikerültek és azokon a gyalui járás több gazdája nyert jutalmat és oklevelet. Ez alkalomra Kolozsvárról is számosan mentek ki Gyaluba.

— Szindikátusba tömörülnek a cukorrépatermelők. A bukovinai, moldovai és besszarábiai, valamint a regáli cukorrépatermelők körében mozgalom indult meg, amely a termelőknek szindikátusba való tömörülését célozza. A szindikátus végrehajtó-bizottsága elhatározta, hogy három tagozati képviselőt állít fel Bukovina, Északmoldova és Északbesszarábia részére. A bukovinai tagozat székhelye Csernovitz lesz. November hó folyamán véglegesen megalakítják a szindikátus tagozatait és ekkor a központ tárgyalásokat kezd a cukorgyárakkal a jövő évi termelési szerződés megkötésére.

— Kisállatkiállítás Kolozsváron. A „Fauna” szokásos őszi kisállatkiállítását az idén október 29—30. napjain tartja meg Kolozsvárt a Bartha Miklós utcai „Lidó” nyári kerthelyiségben a kolozsvári és temesvári mezőgazdasági kamarák támogatása mellett. Kiállítanak baromfiakat, galambokat, kutyákat. Befejezési határidő október 25.

— Fagy, szárazság és egér pusztították Csikvármegyében az idén a termést. E háromszoros csapás mellett még a földadót is háromszorosára emelték, noha a termés olyan gyenge volt az amugy is gyenge csiki talajon, hogy a gazdák az idén nagy deficittel zárták le a gazdasági évet. A szárazság egészen új keletű kártokozó jelenség Csikban, különösen a gyergyói részeken, ahol a normálisnál rosszabb viszonyok között is a dus csapadékok folytán alig tehetősebb kárt a szárazság.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság vasárnap délelőtt tartott rendkívüli közgyűlésén magába olvasztotta a 80 év óta fennálló Nagyvárad Takarékpénztárt, amely a jövőben mint a Hitelbank fiókja fogja működését folytatni. A Hitelbank ezen fúzióval szép multra visszatekinthető, jelentős közgazdasági tevékenységet kifejtő pénzintézetet olvasztott magába, amely hivatását a nagyvárad piacon még az eddigénél is megfelelőbben fogja majd betölthetni.

A fogarasi áll. ménésbirtokot egy négy elemű végzett őrmester vezette és lopta 5 évig feletteseivel együtt. Az alsószombafalvi állami ménés-gazdaságot Chirija Dumitrescu 4 elemű végzett volt őrmester vezette 5 évig és ezalatt Cazan Ioan kereskedővel összejárva állandóan lopta az állam kincstárát. Feleles Dinescu Nicolae bucaresti vezérigazgató, a hetenként érkezett vaj, turó-, méz-, gyapju- stb. küldeményekről látta, hogy jól megy a gazdaság és ugyanezt tapasztalta amikor családjával együtt lement egy pár hétre oda. A panama leleplezőjét lefizették. Az szegye-nében főbelátte magát. A most megtartott tárgyaláson Chiriját és Cazan pénzbírsággal és elzárással büntették. Régen az állami gazdaságokat az okleveles tapasztalt gazdák legjobbjai vezették, ma ők állásukból megfosztva tengődnek és a földreform képcsan még a mai napig sem jutottak földhöz.

* Minden háztulajdonos és szőlőgazda, akiknek alkalmas területük van, gyümölcsöt és szőlőt termeljen. Az ültetéseket legcélszerűbb, ha ősszel végezzük, mert tapasztalat szerint fejlődésük sokkal szebb és fogamzásuk biztosabb. Ezen célra alkalmas gyümölcsfák és szőlőoltványok direkttermő gyökeres szőlővessző, minden fajban jutányos árban beszerezhetők. Székely Gábor és Társa szőlőoltvány telepen, Diosig in Bihor (Bihardíószeg). Megkeresésekre árajánlattal készséggel szolgálunk. Saját érdeke megrendelését idejében megtenni. Egy-letli tagoknak 10% engedmény. 3684

Szegedvidéki Baromfi-, Galamb- és Házinyultenyésztők Egyesülete folyó évi december hó 3., 4. és 5. én Szegeden kiállítást rendez, melyet szücsárúk, vadászati, bor- és paprikaosztályokkal bővíti ki. Érdeklődőknek bármily tekintetben válaszbélyeg ellenében Habász Vilmos kiállítási titkár, Szeged, Honvéd tér 5. I. em. szívesen ad felvilágosítást. Befejezések november 20.-ig ugyanezen címre küldendők.

A cukorrépa átadások javában folynak és a befejezéshez közelednek. A gazdák a vagonhiány miatt panaszkodnak, amely körülmény nagyon elhuzza a szállításokat, noha az esősre fordult időjárás kívánatosná tenné a szállítások mielőbbi lebonyolítását.

Magyarországon rádióval közlik minden faluban a tőzsdei terményárakat. Magyarországon terve vették, hogy minden községgel naponta tudatják az aznapi tőzsdei terményárakat. Nálunk a rádió engedélyezéséhez hosszas utánjárásra van szükség. Rádió engedélyt pedig csak kiváltságosok kaphatnak, míg Magyarországon a legkisebb faluban is rövidesen nélkülözhetetlen eszköze lesz a rádió a mezőgazdasági hírszolgálatnak.

PIAC

A heremagiáción még mindig az alacsony árakat találjuk. Kilogrammonként 40—43 lejese árról beszélnek, de vásárlás nem történik. Napilapok nagy francia termérről adnak hírt s ezzel indokolják a belföldi üzlet pangását, azonban az erdélyi heremag *speciális jagy-álló tulajdonsága folytán egyedülálló*, amellyel a francia és más országbeli áru nem veteti fel a versenyt. Érdekes jelenség, hogy amíg Erdélyben csaknem teljesen üzeletelen a piac, addig Csehszlovákiában a heremag ára (arankamenes áru) 64—65, sőt magasabb árakat is elért. Ez magában már olyan jelenség, mely azt engedi sejtetni, hogy az értékesítés szervezetelessége folytán mesterségesen tartják lenyomva belföldi árainkat. Ellenőrizhetetlennek bizonyultak a csehszlovákiai nagy kivitteli feleslegről (100.000 vagon) terjesztett híresztelések. (Romániának ennél nagyobb feleslege van.) Végeredményében az egyedüli lehetőség a gazdára nézve még mindig a további kitarítás s a tartózkodás az eladástól, mert a hideg idő beállásával kétségtelenül megkezdődnek a vásárlások. Ezután a gazda nem állhat szóba a kereskedőkkel a 40-es árkörben, hanem a *világpiaci árakat kell követelnie.*

Regáli gazdasági tudósítás. A teleorman (regali) vármegyei tudósítónk írja többek között, hogy ottan a buza ára 20 literes vékánként 80—85 lei. Vaggonja 54.000—55.000 lei. A tengeri 45, illetve 31—32.000 lei. Püesti környékén a nagy 2 éves seriés 1200—1500 lei, az ökor 18—22.000 lei, a tehén 4—7000 lei, a juh 350 lei.

Az erdélyi állatpiacon a helyzet alig változott. Beállítani való márhában a kereslet javult.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: scavanként 4 lei. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Több éves gyakorlat- szerzett tapasztalattal állást rendelkező nős gazda- keres. Gyümölcsösök keze- telt, a mezőgazdaság állat- lése, konyh. kertészet, ame- tenyésztés gazdasági szám- rikal és oltványtelepek, tartásban teljes jártasság- valamint plincegazdaságok gal, több évt. nagyobb vezetésére is vállalkozik. szőlő és mezőgazdaságban Cím a Kladóban. 87

Az odvosi magnemesítő gazdaság

értesíti a tiszteli gazdaközönséget, hogy idei termésű nemesített

buzavetőmagkészlete elfogyott,

miért is további szállításokat sem Odvosról, sem a sofronyai szaporító telepről nem eszközölhet.

58

Gyümölcsfákat,

bogyógyümölcsűeket, díszfákat, díszcserjéket,

oltott rózsákat, díszfenyőket, gyümölcsfa-alanyokat,

szőlőoltványokat és alanyvesszőket ajánla-

nak ismer elsőrendű minőségben.

AMBROSI, FISCHER & Co.

Falsholák és szőlőoltványtelepek R.-T. Alud—Magyenyed.

Cséplőgarnitúrák.

A legújabb gyártmány, hosszú rázó-szerkezettel, duplasoros golyóscsap-ágyakkal, acélramával, benzin petroleum-motorral, gőzgéppel párosítva

Malmgépek Ganz hengerek, szik-szíták, kombinált koptató-és tisztítógépek, daratisztítók stb.

malomátalakítók, Dieselmotorok kompresszoros és kompresszor nélküli kivitelben.

Cornic-International

petroleum traktor 3 vasu ekével.

Hosszu lejáratu fizetési feltételek. Gyári árak.

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Budapest romániai képviselője.

Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria 45.

Telefon: 151. Távirat: Locomobil.

3997

Holozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytárs. Cluj—Kolozsvár, Plata Unirel (volt Mátyás király-tér) 7. sz.

Fiókjai: Dés, Dícsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkéi 77 millió lei. **Affiliált intézetek:** Tordaanyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászregényvidéki Takarékpénztár Rt. Szászregényben és Népbank Rt. Bánffyhadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Áruaktáral a vasu mellett. 3880

Ingyen

küldöm Szőlőoltvány árjegyzékemet, mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt, vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlőszeti útmutatómat.

Cím: J. SZÜCS szőlőtelep 23. Diosig Jud. Bihor.

95

Visszonteladók magas jutalék mellett kerestetnek.